

Een merkwaardige affiche

D. Lannoy

Op de unieke tentoonstelling van MAGRITTE in het Casino te Knokke die plaats greep van 17 juni tot 16 september 2001 was één van de blikvangers een affiche van de surrealistische grootmeester.

Deze affiche werd oorspronkelijk in drie talen gedrukt, maar bij de opening van de tentoonstelling pakte het Casino enkel uit met de Engels- en Nederlandstalige versie ervan.

Het Sinfala Museum en de Gemeentelijke Bibliotheek waren echter in het bezit van de Franstalige versie van de affiche.

De organisatoren werden onmiddellijk op de hoogte gebracht en een week na de opening prijkten de drie affiches in de tentoonstellingsruimte.

De beide wereldoorlogen waren de spelbrekers in de ontplooiing van de badstad. Dit belette niet dat duingronden werden behouwd langs de Belgische kust, ook te Knokke. Ondanks de gedaanteverwisseling die Knokke onderging als opkomende badplaats, bleven kunstschilders komen.

In het Interbellum was er een groep kunstminnenden onder de leiding van de Heer Debeir die regelmatig tentoonstellingen inrichtten. Maar er was ook Gustave NELLENS, toen concessiehouder van het gemeentelijk Casino. Gustave was de zoon van senator Joseph Nellens (1880-1934) en ging in 1930 het Casino uitbaten, dat gebouwd was door de gemeente.

Gustave was een kunstkenner en kocht enorm veel schilderijen van grote meesters en van toen nog «onbekende» schilders. Hij organiseerde tal van tentoonstellingen in het Pavillon du Lac (latere La Réserve) en in het Casino. Zijn collectie telde werken van ondermeer Felix Labisse, Picasso, Raoul Dufy, Marc Chagall, Juan Miro, Max Ernst en Paul Delvaux.

Zijn collectie, waaronder 34 doeken van Magritte, werd in 1970 tentoongesteld in de «Galleria d'Arte Moderna» van Ferrara.

Als we Magritte vernoemen in Knokke moeten we in één adem het Casino met Nellens erbij betrekken.

In 1952 schilderde René Magritte «*Het Betoverend Domein*», een reeks van 8 panelen, die hij op vraag van Nellens liet uitvergrooten als wandschilderij in één van de zalen van het Casino.

Deze meesterwerken werden op de muur aangebracht onder de supervisie van de surrealist zelf. In de ronde zaal met Venetiaanse kroonluchter werd 72 meter muuromtrek geschilderd.

Voor de droomwereld «*Le Domaine Enchanté*» gebruikte Magritte tal van elementen uit vroegere doeken.

Enkele van deze elementen zijn :

- ★ «Zittende figuur halfvrouw, halfvis» uit het doek *De collectieve uitvinding* (1935) een soort omgekeerde zee-meermin met als bovendeel een kop en lijf van een vis en als onderdeel de buik en benen van een vrouw.
- ★ «Een reusachtige stenen stoel» uit *De Legende van de Eeuwen* (1950).
- ★ «Twee appels met maskers» uit *De Gehuwde Priester* (1950).
- ★ «Pion van een schaakspel en brandende bombardon» uit *De Rechten van de Mens* (1945) met de tegenstellingen van de vrede en de oorlog.
- ★ «Blad-vogel» uit *De Natuurlijke Gratiën* (1942) met de transformatie van een groen blad in een vogel.
- ★ «Man en openstaande vogelkooi» uit *De Genezer* (1936).
- ★ «Nachtelijk landschap met brandende lantaarn en klaarlichte hemel» uit *Het Rijk van het Licht* (1950) wat Magritte poëzie noemt.
- ★ «Boomstam met ogen en neus» uit *Alice in Wonderland* (1946).
- ★ «Naakte vrouw met gordijn» uit *De Bloemen van het Kwaad* (1946). Een standbeeld van vlees.
- ★ «Belletjes» uit *De Stem van de Winden* (1928).

DE AFFICHE VAN MAGRITTE

Naast de toeristische affiches en publiciteit voor voedingsproducten en gebruiks-goederen kwamen ook de tentoonstellingen aan bod. Heel wat kunstenaars legden zich toe op de affichekunst. Zelfs met de opkomst van de fotografie werd nog lang gebruik gemaakt van de litho en de steendruktechniek.

Door hun grootte en gebruik zijn er niet veel van bewaard en zijn het thans fel gezochte attributen. Het Museum SINCFALA heeft dan ook het initiatief genomen affiches met betrekking tot Knokke-Heist te verzamelen en te inventariseren.

In het archief van de bibliotheek bevond zich een affiche van René MAGRITTE. Enkele jaren geleden werd deze aangekocht door de bibliothecaris.

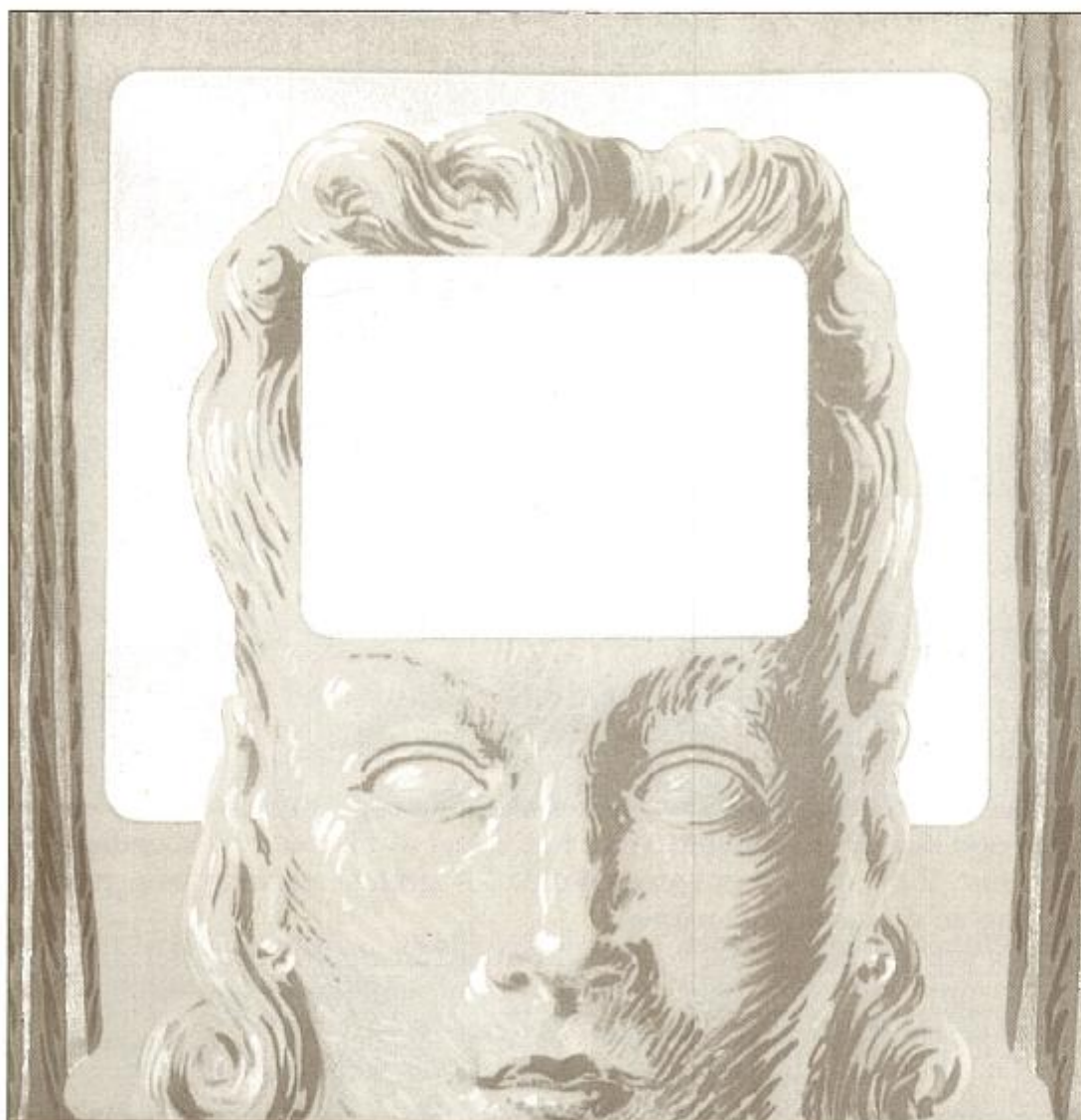
De affiche werd getekend in opdracht van de inrichters van het Wereldfestival van de Film en Schone Kunsten te Brussel.

In 1947 verscheen de eerste versie met blauw en roze tinten op een witte achtergrond. Voor het tweede festival, twee jaar later, werd de affiche herdrukt met aangepaste tekst. Er waren drie versies : één in het Engels, één in het Frans en één in het Nederlands. De manifestatie greep plaats in het Casino te Knokke-Zoute van 18 juni tot 10 juli 1949.

De affiche werd gedrukt bij De Rycker, een gekend huis te Brussel en had als formaat 120 x 78 cm.

Het stelt een vrouw «zonder ogen» voor met ter hoogte van het voorhoofd een wit filmdock ; de achtergrond is een groter filmscherm met openstaande gordijnen, typisch voor Magritte. De kunstenaar schilderde veelvuldig gordijnen «om het overbodige te verbergen».

Magritte legde zich vóór WO I vooral toe op affiches ; ze zijn heel moeilijk te vinden. Zelfs het Vlccshuis te Antwerpen heeft er geen, ondanks hun enorme collectie. Waarschijnlijk is dit één van de weinige ontwerpen van de grootmeester van het surrealisme.

**SECOND
FILM AND FINE ARTS
WORLD FESTIVAL
OF BELGIUM**

KNOKKE-LE ZOUTE: FROM JUNE 18th TO JULY 10th 1949

De affiche in het Engels van de hand van Magritte.